

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Meerjarenstrategie 2026-2029

Inhoud

Voorwoord

1. De werkwijze van de ILT

- Missie en Rol
- De ILT werkt risicogericht
- Minder middelen, scherpere keuzes
- Trends en ontwikkelingen
- De ILT werkt samen
- De ILT staat in dienst van de maatschappij

2. Transport

- De maatschappelijke opgave van veilig en groen transport
- Efficiënter werken in de toezichtketen
- Veilig, innovatief vervoer
- Duurzaam vervoer: minder emissies en geluidshinder
- Eerlijk vervoer: aandacht voor naleving en een gelijk speelveld voor ondernemingen

3. Infrastructuur

- Naar een toekomstbestendige infrastructuur
- Veilige primaire waterkeringen
- (Digitale) veiligheid van vitale infrastructuur
- Aandacht voor de veiligheid bij het ontwerpen van infrastructuur

3	4. Milieu	18
	Meer aandacht voor milieu	19
4	We werken aan de transities	19
5	Samenwerken en versterken van het toezichtstelsel	21
8	5. Wonen	22
8	Goed en betaalbaar wonen	23
9	Een regionaal perspectief op de opgaven van woningcorporaties	23
10	Wonen is meer dan woningbouw	24
11	6. De ILT is klaar voor de toekomst	25
12	Wendbaar, deskundig en betrokken	26
12	Goede ICT-voorzieningen en dataverwerking	26
13	Met de kennis op orde	27
14	De ILT onderbouwt haar inzet	27
14	De ILT laat haar werk zien	28
15		
16		
17		
17		
17		

Voorwoord

Wij zetten onze elke dag in voor veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen. Vergunningverlening, toezicht en handhaving in het hart van grote maatschappelijke opgaven. Denk aan veilig vervoer van gevaarlijke stoffen, minder geluidshinder door de luchtvaart, voldoende betaalbare sociale huurwoningen en betere waterkwaliteit. We signaleren milieurisico's, zoals risico's door staalslakken en werken ook aan digitale weerbaarheid: we dragen er aan bij dat belangrijke organisaties hun beveiliging op niveau hebben en houden.

Met deze meerjarenstrategie laten we zien wat onze agenda is voor de komende jaren. Hoe we als ILT impactvol en toekomstgericht ons werk doen. Tegelijkertijd zijn we wendbaar om snel te kunnen reageren op maatschappelijke veranderingen en nieuwe risico's. Naast onze vergunningverlenende taak richten we ons toezicht en handhaving op de grootste risico's voor mens en milieu, daar waar ons handelen écht verschil maakt. En als het nodig is gaan we bij een vermoeden van strafbare feiten over tot opsporing.

Van bedrijven verwachten wij dat zij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid serieus nemen en hun zorgplicht actief invullen. Dit betekent dat bedrijven, naast de focus op de veiligheid van hun eigen processen, ook hun bijdrage aan een gezonde leefomgeving voor de samenleving als geheel erkennen en daarnaar handelen. We kijken dan ook steeds nadrukkelijker naar de manier waarop bedrijven eigenaarschap laten zien en omgaan met maatschappelijke risico's. Als bedrijven tekortschieten in hun verantwoordelijkheid of de wet overtreden, treden we op.

We moeten het de komende jaren doen met flink minder budget. Dit komt door een aantal taakstellingen, het aflopen van tijdelijke financiering en hoge kosten voor noodzakelijke investeringen in ICT. We moeten daarom nóg scherper kiezen waar we ons wel en niet op richten. Ons toezicht zal daardoor niet overal even intensief zijn. Tegen de politiek zeggen we nu expliciet: als de financiering voor een taak wegvalt, dan kunnen we die taak niet meer uitvoeren. Nieuwe taken kunnen we zonder financiering niet oppakken. Ook zullen de tarieven voor vergunningen kostendekkend worden.

Een scherpe, toekomstgerichte keuze is dat we ons meer gaan richten op milieu en daarvoor genoodzaakt zijn relatief minder capaciteit vrij te maken voor transport. De effecten van schadelijke stoffen zoals PFAS en broeikasgassen zijn vaak niet met het blote oog te zien, maar hun impact is groot – op onze gezondheid en onze leefomgeving. Terwijl het transportdomein over het algemeen de veiligheidsrisico's goed en professioneel heeft georganiseerd.

Goede keuzes kunnen we alleen maken als we samenwerken in het toezicht. We hebben onze omgeving hard nodig om risico's tijdig te signaleren en effectief te handelen. We versterken daarom de samenwerking met onze belangrijkste partners. Met de Inspectieraad maken we ons sterk voor onafhankelijk toezicht. De wet op de Rijksinspecties is in de maak en moet zorgen voor een betere borging van de onafhankelijkheid van inspecties.

We blijven investeren in onze eigen organisatie. We verbeteren onze informatievoorziening, benutten technologische mogelijkheden en bouwen aan kennis en leiderschap. Zo blijven we als ILT groeien en leveren we zichtbaar en betekenisvol toezicht.

Wij zijn de ILT: wij beschermen mens en milieu.

Mattheus Wassenaar
Inspecteur-generaal ILT

De werkwijze van de ILT

Missie en Rol

‘De ILT beschermt mens en milieu’. Dat is de missie van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Wij werken dagelijks aan veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid in transport, infrastructuur, milieu en wonen. De ILT is een toezichthouder met impact.

In een tijd waarin het transport toeneemt, het milieu onder druk staat en de innovaties razendsnel gaan, is leven in een schone, veilige en gezonde omgeving lang niet altijd vanzelfsprekend. Onze werkvelden zijn verschillend van aard en hebben elk andere risico's voor veiligheid, vertrouwen en duurzaamheid. Ook verschillen de wettelijke kaders en de uitvoering van het toezicht. Bedrijven zijn er zelf verantwoordelijk voor om zich aan de regels te houden en maatschappelijke schade en risico's te beperken. De ILT verwacht van bedrijven dat zij aantoonbaar invulling geven aan die verantwoordelijkheid en daar transparant over zijn. Hoe we ons opstellen verschilt daardoor per sector. Wanneer een sector zijn eigen verantwoordelijkheid goed oppakt en de risico's beheerst, stellen we ons terughoudender op dan wanneer dat niet zo is.

Dat vraagt om een daadkrachtige ILT, die werkt aan maatschappelijke opgaven over alle werkvelden heen. Een ILT die klantgericht en efficiënt diensten en vergunningen verleent. Die effectief toezicht houdt, die stuurt op gedragsverandering en die bij schade en risico's partijen

aanspreekt op hun eigen verantwoordelijkheid. En een ILT die handhaaft wanneer aanspreken alleen niet voldoende is en die bij een vermoeden van strafbare feiten overgaat tot opsporing. Maar de ILT gaat verder dan dat. Met onze kennis en ervaring ondersteunen we de ontwikkeling van beleid. We denken actief mee over de handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid van voorstellen voor regelgeving. Ook geven we signalen af over de uitwerking van beleid in de praktijk. Deze signalen delen we actief met politiek en samenleving, zodat ze opgepakt worden.

‘De ILT beschermt mens en milieu’

Dit alles doen we als een deskundige en maatschappelijk betrokken inspectie, die in programmering van inspectiewerk en in oordeelsvorming onafhankelijk is van sector en politiek. Daarbij strekt ons werkterrein zich uit over verschillende ministeries, zoals Infrastructuur en Waterstaat, Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en Klimaat en Groene Groei.

Onderwerpen van de ILT

Legenda

■ Leefomgeving
■ Transport

Sanctienaleving

Overheidsinstanties en Omgevingswet

Autoriteit
woningcorporaties

Inlichtingen- en
Opsporingsdienst

Cybersecurity

Afval en
Circulaire Economie

Drinkwater

Luchtvaart

Markttoezicht
op Producten

Rail

Goederenvervoer
over de weg

Scheepvaart

Taxi

Bus

Defensie

Bodem

Vuurwerk en
explosieven

Transport gevaarlijke stoffen

Stoffen en producten

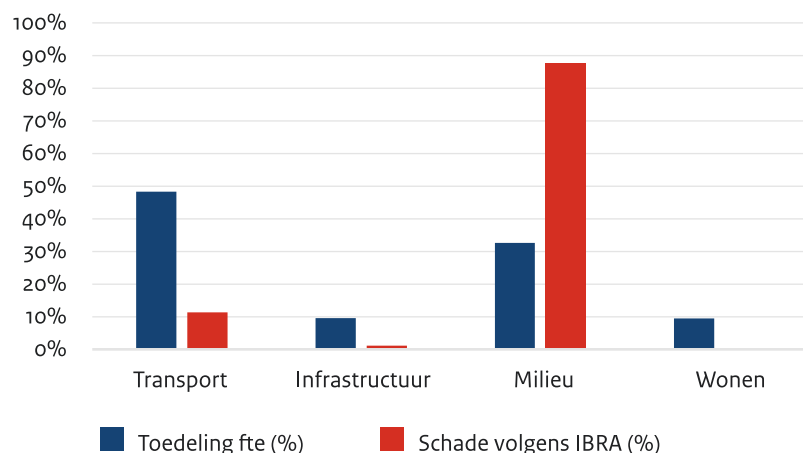
De ILT werkt risicogericht

De ILT werkt aan een veelheid van onderwerpen, maar heeft een beperkte hoeveelheid middelen. We maken daarom risicogericht keuzes bij de inzet van mensen en middelen. Hierbij maken we een afweging tussen maatschappelijke risico's, wettelijke verplichtingen en politieke en maatschappelijke wensen. De risico's brengen we in beeld met de [ILT-brede risicoanalyse \(IBRA\)](#), de basis van ons handelen. Belangrijk in die afweging is ook hoe de ILT zo effectief mogelijk risico's kan voorkomen en schade kan beperken.

We willen daar zijn waar we mogelijkheden zien om risico's daadwerkelijk aan te pakken. We moeten wendbaar zijn om te kunnen reageren op veranderingen in onze omgeving en op nieuwe risico's. Wat we zien in ons werk delen we met de politiek, de samenleving en onze toezichtpartners.

De komende 4 jaar zetten we relatief meer in op milieu en minder op transport. We zien 'Durf te kiezen' gaat ongetwijfeld nog wat vragen opleveren echter duidelijk een trendbreuk. Prima.

Figuur 1: Relatieve verdeling van maatschappelijke schade-omvang en de inzet van capaciteit over de ILT-werkvelde

ILT-brede Risicoanalyse (IBRA)

De IBRA geeft de jaarlijkse maatschappelijke schade aan van 'ongewenste gebeurtenissen', om daarmee maatschappelijke risico's in beeld te brengen. Om dit zo objectief mogelijk in te schatten berekent de ILT de schade aan fysieke veiligheid, gezondheid, milieu en economie zo veel mogelijk in euro's. Een ongewenste gebeurtenis is een incident met een direct negatief effect op de maatschappij, mens of milieu dat ontstaat doordat normen uit wet- en regelgeving niet worden nageleefd.

Top 10 IBRA-onderwerpen met ongewenste gebeurtenissen.

Maatschappelijke schade in miljoen € per jaar

1. Afval	3989
2. Bodem en grondwater kwaliteit	962
3. Reach en biociden	850
4. Onveilig goederenvervoer weg	523
5. Duurzame producten	210
6. Legionella	196
7. Uitstoot ozonlaag afbrekende stoffen en F-gassen	177
8. Ongeval taxivervoer	106
9. Ongeval busvervoer	98
10. Infrastructuur weg	90

Een bijzondere vorm van een ongewenste gebeurtenis is de buitengewone gebeurtenis. Dat is een onwaarschijnlijke gebeurtenis met mogelijk rampzalige gevolgen.

Top 5 IBRA-onderwerpen met buitengewone gebeurtenissen.

Maatschappelijke schade in miljoen €

Hoogwaterveiligheid	149.000
Cybersecurity: drinkwater	9.500
Genetisch gemodificeerde organismen	9.300
Cybersecurity: luchtvaart	5.000
Cybersecurity: scheepvaart	5.000

Minder middelen, scherpere keuzes

De ILT heeft de komende jaren een grote budgettaire opgave. Om het informatiegestuurd werken te versterken zijn er stevige investeringen nodig, in onder andere ICT. Tegelijkertijd zullen we in de periode 2025-2029 door een aantal taakstellingen ons werk moeten uitvoeren met minder middelen. Daarnaast loopt voor sommige structurele taken de tijdelijke financiering af en wordt de ILT niet volledig gecompenseerd voor kostenstijgingen.

Het is daarom noodzakelijk dat we de komende jaren scherper dan voorheen kiezen waar we onze capaciteit en middelen wel én niet op inzetten. De ILT houdt daarbij de volgende lijn aan: als voor bestaande taken de financiering wegvalt wordt de uitvoering stopgezet. Nieuwe taken zal de ILT alleen oppakken als daarvoor extra geld beschikbaar komt, of als we minder kunnen inzetten op bestaande taken. Naar verwachting zal de komende jaren op een aantal terreinen sprake zijn van nieuwe taken, zoals circulaire economie, weerbaarheid en luchtvaart. We blijven kijken naar mogelijkheden om efficiënter te werken.

Verder laten we de tarieven voor vergunningen stijgen tot ze de kosten dekken. En onderzoeken we in de mogelijkheid voor het betalen voor het toezicht, zoals al gebeurt bij de Autoriteit woningcorporaties en in ons omringende landen.

Een resterende besparingsopgave zal impact hebben op alle werkvelden van de ILT. Binnen de werkvelden transport, infrastructuur, milieu en wonen worden de concrete opgaven opgevangen door risicogericht prioriteiten te stellen, waardoor uiteindelijk de ILT minder effectief zal zijn en maatschappelijke schade groter kan worden. In het ILT Jaarplan vertaalt de ILT deze uitgangspunten jaarlijks naar concretere keuzes in de uitvoering. Om aan de taakstelling voor Rijksoverheid te voldoen voert de ILT enkele taken minder intensief uit dan eerder de ambitie was. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om taken op het gebied van de luchtvaart, cybersecurity en de toegankelijkheid van het personenvervoer.

Trends en ontwikkelingen

Een aantal grote maatschappelijke ontwikkelingen hebben de komende jaren gevolgen voor het werkterrein van de ILT. De belangrijkste daarvan zijn de volgende 4:

- Vanuit de samenleving groeit de roep om meer aandacht voor een schone en gezonde leefomgeving. De druk op het milieu neemt toe, de risico's worden grootschaliger en complexer. Vaak zijn er geen directe risico's, maar gaat het om schade die over een langere termijn ontstaat.
- Geopolitieke ontwikkelingen zoals de veranderende Europese veiligheidssituatie en het gewijzigde Amerikaanse handelsbeleid leiden tot meer onzekerheid. Dit kan doorwerken in de internationale samenwerking, in binnenlandse verhoudingen en in ons werk.
- De samenleving digitaliseert, van artificiële intelligentie (AI) tot geautomatiseerde besturing van voertuigen. Digitalisering geeft toegang tot informatie en innovaties die het toezicht kunnen helpen en ondersteunen. Maar automatisering en digitale informatiestromen hebben hun eigen toezicht en verplichtingen nodig. Toenemende digitale aanvallen op systemen en netwerken in ons land vergroten de fysieke veiligheidsrisico's. Deze risico's, en de geopolitieke spanningen, benadrukken het belang van goede cybersecurity en de weerbaarheid van de samenleving wanneer er iets mis gaat. De ILT houdt toezicht op de aanbieders van essentiële diensten als drinkwaterbedrijven en versterkt door middel van besturingstoezicht de eigen verantwoordelijkheid van deze aanbieders.
- Het vertrouwen in de overheid is de afgelopen jaren gedaald. Het is een taak van de hele overheid om dit vertrouwen te herstellen. Een onafhankelijke inspectie die effectief is, dienstbaar is aan de samenleving en verantwoording aflegt aan de maatschappij, draagt hieraan bij. Bijvoorbeeld door actievere openbaarmaking. Een nieuwe 'Kaderwet Rijksinspecties' moet ervoor zorgen dat de onafhankelijkheid van inspecties nog beter is geborgd. Dat betekent onafhankelijk kunnen optreden in concrete situaties in de praktijk en onafhankelijk kunnen bepalen welke onderwerpen prioriteit krijgen.

De ILT monitort de maatschappelijke ontwikkelingen zodat zij in staat is om haar strategie en uitvoering op tijd bij te sturen wanneer dat nodig is.

De ILT werkt samen

Met elkaar bereiken we meer voor de veiligheid en duurzaamheid in Nederland. Door samen te werken met stakeholders en hun kennis en inzet bij het toezicht te betrekken hebben we beter zicht op factoren die tot maatschappelijke risico's leiden en kunnen we deze risico's eerder signaleren. Stakeholders kunnen medetoezichthouders zijn, sectorpartijen en kennisinstellingen, maar bijvoorbeeld ook verzekeraars of financiers, die over veel kennis en informatie beschikken en vanwege hun dienstverlening belang hebben bij veiligheid en duurzaamheid in de transportsector. Samen met sectorpartijen willen we bereiken dat bedrijven meer hun verantwoordelijkheid nemen en risico's voorkomen. Ook de stakeholders zien kansen om samen meer te bereiken en willen hieraan graag meewerken.

In certificeringsstelsels waarin het ministerie van IenW een rol heeft dragen we bij aan een brede aanpak om de publiek-private samenwerking te verbeteren. We richten ons toezicht op de werking van het stelsel en de zogenaamde conformiteit beoordeelende instellingen (CBI's). Daarbij letten we vooral op duidelijke normstelling, rollen, taken en verantwoordelijkheden van partijen en op informatie-uitwisseling. Ook verbeteren we onze eigen vergunningverlenende en toezichthoudende rol, bijvoorbeeld door het op tijd signaleren van knelpunten in het stelsel. En door het toezicht meer informatiegestuurd en risicogericht in te zetten.

Toezicht op certificeringsstelsels

De ILT houdt toezicht op 40 certificeringsstelsels. Binnen die stelsels zien we toe op de certificaathouders, maar ook op de private instellingen die de certificaten afgeven, de CBI's, vooral in de werkelden Transport en Milieu. Binnen een certificeringsstelsel beoordelen de CBI's of producten, vakbekwaamheid, processen of laboratoria voldoen aan eisen voor de veiligheid en duurzaamheid. Hiervoor geven zij wettelijk verplichte certificaten af. Certificering is bijvoorbeeld verplicht voor ondernemingen in de taxibranche, binnenvaartschepen of onderhoudsbedrijven voor koelinstallaties.

In de uitvoering van toezicht, handhaving en opsporing werkt de ILT actief samen met Nederlandse en buitenlandse toezichthouders en opsporingsinstanties. We delen zorgvuldig kennis en informatie om een compleet beeld te krijgen en om risico's tijdig te kunnen signaleren. Bij het markttoezicht op producten werkt de ILT intensief samen met andere nationale en Europese markttoezichthouders. Behalve het uitwisselen van informatie en kennis stellen we gezamenlijke inspectieplannen op en hebben we gezamenlijke testfaciliteiten. De Nederlandse markttoezichthouders hebben hun ambities voor de samenwerking opgenomen in de Nationale Markttoezichtstrategie 2026-2028.

Binnen de Inspectieraad werkt de ILT samen met andere rijksinspecties aan het beheersen van risico's, het beschermen van maatschappelijke belangen en het versterken van vertrouwen. Onder de titel 'Nederland sterker met goed toezicht' heeft de Inspectieraad een [Meerjarenperspectief 2025-2029](#) opgesteld met 4 thema's die voor onze strategie en de verbetering van ons werk leidend zijn:

1. Versterken maatschappelijke oriëntatie: met onze ogen en oren in de samenleving, signaleren we maatschappelijke risico's. We brengen die actief onder de aandacht bij politiek en samenleving. Daarmee leveren we een bijdrage aan een beter bestuur.
2. Maatschappelijke responsiviteit: we versterken onze relatie met burgers en bedrijven, waardoor we actief signalen uit de samenleving ophalen en door laten werken in ons werk
3. Goed toezicht: versterken van de onafhankelijkheid, kwaliteitsborging en de maatschappelijke effectiviteit van ons werk.
4. Versterking van de samenwerking tussen inspecties en met uitvoerders en beleidsmakers.

Met buitenlandse inspectie- en opsporingsautoriteiten werken we samen aan uitvoerbaar internationaal beleid over toezicht en normeringen. We delen kennis en 'best practices' en zoeken proactief samenwerking om te komen tot een consistente toepassing van Europese regels en toezicht binnen Europa.

Met de ministeries en in internationale overleggen werken we samen aan toekomstbestendige regelgeving die innovaties mogelijk maakt, het toezicht goed regelt en de veiligheid borgt. Daarom proberen wij, waar mogelijk, aan te sluiten in de voorfase van de totstandkoming van nationale en internationale regelgeving en beleid, zodat het perspectief van toezicht en handhaving een goede plek kan krijgen in de afwegingen. Met toetsen op handhaafbaarheid, uitvoering en fraudegevoeligheid toetsen we de werking van beleidsvoorstellen. Ook doen we verslag van de uitwerking van beleid als invulling van onze reflectieve functie.

De ILT staat in dienst van de maatschappij

Als inspectie staan we in dienst van de maatschappij. Voor het maatschappelijk vertrouwen in de ILT is het belangrijk dat we goed werk leveren. Over de keuzes bij de inzet van onze capaciteit leggen we verantwoording af aan de politiek, de stakeholders en de maatschappij. Die keuzes kunnen we alleen goed maken als we actief contact houden met onze stakeholders en ons bewust zijn van de context en omgeving waarin we werken. Een goede informatiepositie op al onze werkterreinen is belangrijk om de keuzes te onderbouwen én verantwoording af te leggen. Op een manier die begrijpelijk is en aansluit bij het perspectief van de burger.

We zijn open en benaderbaar voor de buitenwereld. Burgers kunnen met vragen of meldingen bij ons terecht, telefonisch en digitaal op onze website via het ILT-loket. Om onze dienst- en vergunningverlening verder te verbeteren zijn tot 2030 extra middelen beschikbaar gesteld, onder de titel Werken aan Uitvoering (WaU). Daardoor worden aanvragen van vergunningen eenvoudiger en sneller afgehandeld en krijgen aanvragers en andere stakeholders beter en proactief informatie over de status van hun aanvragen en over afgegeven beschikkingen. Bedrijven en burgers krijgen digitaal en telefonisch sneller en beter antwoord, onder meer door toepassing van AI. De informatie op onze website wordt toegankelijker en begrijpelijker en sluit beter aan op behoeften van vergunning-aanvragers en andere stakeholders.

In de volgende hoofdstukken lichten we de ambities toe op de 4 werkvelden van de ILT: transport, infrastructuur, milieu en wonen.

2 Transport

De maatschappelijke opgave van veilig en groen transport

De transportsector heeft een belangrijke maatschappelijke en economische functie. Tegelijkertijd heeft transport ook ongewenste effecten. De ILT ziet daarom toe op het veilig, duurzaam en eerlijk vervoer van personen en goederen over de weg, het water, het spoor en door de lucht.

Transportbedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het behoud van het veiligheidsniveau en de beheersing van nieuwe risico's. De transportsector heeft de beheersing van de veiligheidsrisico's over het algemeen goed georganiseerd. Daarbij wordt de sector geholpen door veel (internationale) regulering en toezicht.

In de transportsector zijn de komende jaren veel nieuwe ontwikkelingen die invloed hebben op de veiligheid en de duurzaamheid van het vervoer. Transitie maken het transport duurzamer. Zoals de elektrificatie van vooral het personenvervoer over de weg en de toepassing van waterstof als brandstof voor vrachtwagens en vliegtuigen. En schonere brandstoffen zoals biobrandstoffen in de binnenvaart. Ook digitalisering heeft invloed op de transportsector. Bijvoorbeeld door een steeds verdergaande toepassing van AI in de logistieke systemen en de digitale (autonome) besturing van voertuigen. Door nieuwe energiedragers als ammoniak

voor het vervoer van waterstof gaan transportstromen toenemen en veranderen. Vervoer over water en door buisleidingen krijgen daarbij geleidelijk een steeds grotere rol. Deze ontwikkelingen bieden kansen, maar leveren ook risico's op. Nieuwe brandstoffen en energiedragers leiden bijvoorbeeld tot groener vervoer, maar zijn tegelijkertijd gevaarlijker bij op- en overslag, transport en gebruik.

De transportsector moet steeds meer geluidshinder en emissies voorkomen, omdat die schadelijk zijn voor de gezondheid van mens en milieu. Milieueisen worden strenger. Burgers protesteren steeds vaker tegen de hinder die zij ervaren.

Efficiënter werken in de toezichtketen

Bij transport gaan we vaak over de gehele toezichtketen. We verlenen vergunningen, houden toezichtinspecties en gaan waar nodig over tot handhaving en opsporing. Dit doen we op een manier die past bij informatiegestuurd en risicogericht werken. De ontwikkeling van data-ecosystemen in transport en logistiek gaan hiervoor kansen bieden. Denk aan EU-programma's als de Electronic Freight Transport Information (eFTI) waarbij informatie digitaal, sneller en uniform door transportbedrijven aangeleverd kan worden bij de ILT. Of aan de ontwikkeling van European Digital Identity (EUDI Wallet) waarbij digitale ID's en certificaten kunnen worden

beheerd volgens de eIDAS 2.0 verordening. We vragen op nationaal en Europees niveau aandacht voor aanpassing van regelgeving om dit mogelijk te maken.

We willen onze werkwijze in deze toezichtketen slimmer en efficiënter organiseren door digitalisering en het gebruik van AI. Zo leggen we de data over ondertoezichtstaanden geautomatiseerd vast in 1 systeem. Dit bespaart administratief handwerk en zorgt dat we beter zicht hebben op vergunningaanvragers en vergunningsvoorwaarden. Hierdoor kunnen we vergunningverlening actiever inzetten als 1e stap van de toezichtketen.

Met digitale en administratieve inspecties op stelsel- en systeemniveau richten we ons op de verbetering van de certificeringsstelsels en onze interventies op directieniveau.

In de luchtvaartsector houden we via de ILT-Luchtvaartautoriteit zicht op ontwikkelingen en zorgen we ervoor dat toelating, toezicht en handhaving in de luchtvaart op elkaar zijn afgestemd. Door deze integrale aanpak dragen we beter bij aan de veiligheid en duurzaamheid van de luchtvaart en de kwaliteit van de leefomgeving in de buurt van de luchthavens. In de scheepvaartsector werken we aan de oprichting van de Nederlandse Maritieme Autoriteit (NLMA). Het doel hiervan is dat Nederland internationaal een voortrekker is in de dienstverlening voor de zeevaart en dat de Nederlandse vlag blijft staan voor kwaliteit. De NLMA wordt het gezaghebbende aanspreekpunt en de regievoerder voor alle aangelegenheden voor de zeevaart.

Veilig, innovatief vervoer

Het toezicht op de transportsector heeft tot doel om de veiligheid op een hoog niveau te houden. Voor het behoud en de versterking van de veiligheid zetten we allereerst in op de borging van een sterk veiligheidsmanagement en sterke veiligheidscultuur bij transportondernemingen in alle sectoren. In de luchtvaart is de veiligheid voor een groot deel internationaal gereguleerd. De ILT heeft hier, in samenwerking met andere partijen, een belangrijke toezichthoudende rol. Voor de scheepvaart richten we ons op het verhogen van de veiligheid in de binnenvaart, ook naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen zoals bij de bruine vloot. Naast inspecties van zichtbare veiligheidsaspecten zal de ILT technische controles uitvoeren, vooral bij risicovolle schepen of scheepstypes. We werken verder aan een goed functionerend certificeringsstelsel in de scheepvaart. Zo worden 'reality checks' na afgifte van een certificaat standaard onderdeel van onze audits van de erkende certificerende instanties (CBI's).

Met ons toezicht dragen we er aan bij dat transportondernemingen veilig en duurzaam innovaties kunnen toepassen, die nodig zijn voor de energietransitie. We hebben aandacht voor de beheersing van nieuwe risico's die aan deze ontwikkelingen verbonden zijn. Zoals de risico's bij het vervoer van gevaarlijke stoffen als waterstof en ammoniak over de weg en het spoor. Hier versterken we onze informatiepositie door een betere registratie en analyse van signalen en meldingen van ongevallen bij overslag en transport. En waar mogelijk dragen we in onze vergunningverlening en in ons toezicht bij aan regulering, waarbinnen transportondernemingen innovaties verantwoord kunnen toepassen. We maken afspraken met beleid over de benodigde test- en experimenteer-ruimte voor technologische innovaties, zoals het gebruik van waterstof als brandstof in de luchtvaart.

Een succesvolle digitalisering in de transportsector vraagt om beheersing van de daaraan verbonden veiligheidsrisico's (cybersecurity). De Europese regelgeving over de toepassing van AI (de EU AI Act) is al deels van kracht en treedt vanaf medio 2026 volledig in werking. Op grond hiervan hebben we een toezichtrol in de veilige toepassing van AI, waaronder autonome besturing bij transport.

Duurzaam vervoer: minder emissies en geluidshinder

De komende jaren wil de ILT een bijdrage blijven leveren aan de verduurzaming van transport. We houden toezicht op de kwaliteit van brandstoffen in het wegvervoer, de luchtvaart en de scheepvaart. We bevorderen het gebruik van schonere motoren en schonere brandstoffen om de uitstoot te verminderen van stoffen die schadelijk zijn voor het milieu en de gezondheid. Ook zetten we in op de beperking van geluidshinder.

In de luchtvaart richt de ILT-Luchtvaartautoriteit zich op naleving van uitstoot- en geluidsnormen en het gebruik van hulpmotoren door vliegtuigen (APU).

We zien dat de zeevaart de wet- en regelgeving over het zwavelgehalte van brandstoffen goed naleeft. De aandacht verschuift daar naar andere schadelijke stoffen, in het bijzonder stikstof, CO₂ en fijnstof. Het toezicht op de brandstofketen voor zeeschepen is er onder andere op gericht om te voorkomen dat ongewenste stoffen uit bijvoorbeeld de chemische industrie met stookolie worden gemengd.

In de binnenvaart blijft het toezicht vooral gericht op het tegengaan van varend ontgassen.

Bij de verduurzaming van het vervoer over het spoor vraagt de hinder door geluid en trillingen de komende jaren steeds meer aandacht. Gedurende de overgangsperiode waarin verschuiving van de bevoegdheden voor emplacementen onder de Omgevingswet plaatsvindt, werkt de ILT samen bij met name de klachtenafhandeling en het toezicht en de handhaving.

Eerlijk vervoer: aandacht voor naleving en een gelijk speelveld voor ondernemingen

Overtreding van de regels voor arbeids- en rusttijden, belading of cabotage (binnenlands vervoer door een buitenlands bedrijf) zorgt binnen het vervoer over de weg voor onveiligheid, schade aan het wegennet en oneerlijke concurrentie tussen transporteurs. Ons toezicht draagt bij aan veiligheid en eerlijke concurrentie bij het vervoer van goederen met vrachtwagens en van personen over de weg met taxi's en bussen. En ook met onze handhavende taken bij de inning van de vrachtwagenheffing gaan we oneerlijke concurrentie in het wegtransport tegen.

3 Infrastructuur

Naar een toekomst-bestendige infrastructuur

Onder het werkveld infrastructuur verstaat de ILT de voorzieningen die nodig zijn om de Nederlandse samenleving te bevoorraden en te beschermen. Het omvat de zorg voor de verbindingen waarlangs het transport door, van en naar Nederland plaatsvindt (over de weg, het spoor, het water, de lucht en door buisleidingen). Maar ook de digitale en fysieke veiligheid van de bedrijven die deze verbindingen in stand moeten houden (de zogenaamde essentiële en belangrijke entiteiten), zoals drinkwater-, luchtvaart-, haven- en railbedrijven. Ook de zorg voor de primaire waterkeringen door Rijkswaterstaat en de waterschappen valt onder het werkveld infrastructuur.

De fysieke infrastructuur van Nederland wordt beschouwd als een van de beste ter wereld. Het beheer en onderhoud is vaak in handen van publieke dienstverleners. Onze ambitie is dat deze organisaties (bedrijven en overheid) steeds meer zelf hun verantwoordelijkheid nemen voor de veiligheid en de continuïteit van de infrastructuur. Om dat te bereiken zetten we steeds vaker besturingstoezicht in.

Besturingstoezicht

Met besturingstoezicht richt het toezicht van de ILT zich op de besturing van een organisatie. Met dit middel beoordelen wij de aansturing van de organisatie en de beheersing van risico's, alsmede het nemen van verantwoordelijkheid voor de publieke taak van de organisatie. Waar nodig oefenen wij invloed uit op de bestuurslagen en de besturing van een organisatie om zo de gewenste naleving te bevorderen. We maken hierbij onder meer gebruik van de Nederlandse corporate governance code (ook wel code-Tabaksblat, later code-Frijns en code-Van Manen genoemd), die vanaf 2018 in de wet is verankerd. Per onderwerp geven we hieraan de komende jaren verder invulling.

Veilige primaire waterkeringen

We gaan er van uit dat primaire waterkeringen goed functioneren. Grootschalige gebeurtenissen die ontwrichtend werken voor (een deel van) de samenleving, met veel materiële en gezondheidsschade, komen nauwelijks voor. Tegelijkertijd zijn de gevolgen van dergelijke gebeurtenissen enorm, zoals te zien was bij de watersnoodramp van 1953 en de regionale overstromingen van 1995 en 2021.

Maar de fysieke infrastructuur staat onder druk. Door de klimaatverandering stijgt de zeespiegel. En extreme buien zorgen voor grotere waterafvoer via de rivieren. Hierdoor neemt het risico op overstromingen toe. De ILT-brede risicoanalyse (IBRA) van de ILT laat zien dat de gevolgen van een dergelijke buitengewone gebeurtenis enorm kunnen zijn: de mogelijke maatschappelijke schade wordt geschat op maximaal 10.000 doden, 2,3 miljoen getroffen en een materiële schade die kan oplopen tot € 121 miljard. Ook het vertrouwen in de overheid zal dan dalen.

Nederland moet haar inwoners en economische activiteiten hier voor de nabije toekomst goed tegen zien te beschermen. Alle primaire waterkeringen die Rijkswaterstaat en de waterschappen beheren, moeten daarom in 2050 voldoen aan nieuwe veiligheidsnormen. De ILT ziet erop toe dat ze daarvoor voldoende maatregelen nemen.

(Digitale) veiligheid van vitale infrastructuur

Door geopolitieke ontwikkelingen nemen bedreigingen van de fysieke en de digitale infrastructuur toe (terrorisme en cyberterrorisme). Deze dreiging is ook reëel voor Nederland, als internationaal knooppunt voor luchtvaart-, spoor- en waterverbindingen en vanwege de grote bevolkingsdichtheid. Technologische innovaties door digitalisering en AI vormen naast kansen ook nieuwe bedreigingen voor de infrastructuur. De ILT ziet erop toe dat essentiële en belangrijke entiteiten in de sectoren drinkwater, lucht-, spoor-, wegvervoer en vervoer over water (inclusief havens) hun digitale weerbaarheid op een voldoende niveau brengen en houden. Het aantal bedrijven dat onder ons toezicht valt, groeit door de veranderende wetgeving de komende jaren fors.

Naast digitale veiligheid zijn er ook steeds meer risico's voor de beschikbaarheid van schoon drinkwater. De ILT ziet erop toe dat de drinkwaterbedrijven hun verplichtingen op dit punt nakomen. Daarnaast levert klimaatverandering risico's op voor de drinkwaterinfrastructuur. Zo wordt het water in leidingen steeds warmer, wat de groei van legionella bevordert. Deze risico's vergen specifieke maatregelen van de drinkwatersector en van het toezicht daarop door de ILT.

Aandacht voor de veiligheid bij het ontwerpen van infrastructuur

Door de energietransitie neemt het gebruik van alternatieve brandstoffen in het transport en de industrie toe. Denk aan ammoniak, waterstof en synthetische en biobrandstoffen. Dit leidt tot nieuwe inzichten in de ordening van de huidige infrastructuur. Daardoor zijn aanpassingen noodzakelijk voor de benodigde keten van productie, op- en overslag, en transport. Deze aanpassingen hangen nauw samen met vraagstukken op het gebied van woningbouw (zie hoofdstuk 5 Wonen). We willen onze kennis over autonoom transport, energietransitie en de woningsector actief inbrengen bij het herontwerp van de fysieke infrastructuur.

4 Milieu

Meer aandacht voor milieu

De druk op het milieu neemt toe. Vaak gaat het om grootschalige en complexe risico's en om schade voor de gezondheid en de leefomgeving die niet direct zichtbaar is. Denk bijvoorbeeld aan PFAS, bestrijdingsmiddelen en water- en luchtverontreiniging, die niet met het blote oog te zien is. In de loop der jaren worden deze risico's en schade steeds duidelijker. In de samenleving nemen zorgen over de effecten van verontreinigingen op de gezondheid toe. Burgers en organisaties ondernemen steeds meer zelf actie. Zij vragen ook de overheid om meer te doen aan de bescherming van mens en milieu. Dit doen zij steeds vaker via de juridische weg.

Verschillende overheden en diensten houden toezicht op milieu. Complexe maatschappelijke milieuproblemen houden echter geen rekening met deze verdeling van bevoegdheden. Daarvoor is een toezichtaanpak nodig op de hele productieketen. Van producten die voldoen aan de eisen van veiligheid en duurzaamheid tot het beperken van onnodige vervuiling bij de productie, een juiste verwerking in de afvalfase en hoogwaardig hergebruik van circulaire grondstoffen.

We werken aan milieuproblemen

Er zijn komende jaren grote maatschappelijke opgaven die het milieu raken. Denk aan de transitie naar een circulaire economie, het verminderen van de blootstelling van burgers aan chemische stoffen en het verbeteren van de waterkwaliteit als bron voor drinkwater. De ILT-brede risicoanalyse (IBRA) van de ILT laat zien dat op deze onderwerpen grote maatschappelijke schade bestaat.

De ILT wil zo effectief en zichtbaar mogelijk bijdragen aan de afname van de risico's binnen deze maatschappelijke opgaven. Waar problemen meerdere onderwerpen raken waar wij toezicht op houden zetten we onze bevoegdheden op deze onderwerpen op samenhangende wijze in. Het geautomatiseerd en gestructureerd vastleggen van data uit vergunningverlening en toezicht in 1 systeem helpt ons om een beter zicht te krijgen op problemen in productieketens en effectiever in te grijpen.

Circulaire economie

We geven prioriteit aan de beleidsambitie om te komen tot een circulaire samenleving met zo min mogelijk afval en zoveel mogelijk hergebruik van grondstoffen. Circulariteit is alleen mogelijk als de hele productieketen dit als uitgangspunt neemt. Europese regelgeving bevat daarom, naast de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor specifieke producten, in toenemende mate 'Due Diligence'-verplichtingen voor

ketenverantwoordelijkheid van producenten. Bij ons toezicht kijken we in samenhang naar circulair productontwerp ('ecodesign'), afvalinzameling, de recycling daarvan en de export van afgedankte producten naar kwetsbare landen in Afrika en Azië. Ook kijken we naar het verantwoord omgaan met de reststoffen die hierbij onvermijdbaar overblijven. De ILT geeft in haar uitvoering prioriteit aan kunststof, elektronica, textiel, accu's en batterijen. Daarbij werken we zoveel mogelijk samen met toezichtpartners als NVWA, omgevingsdiensten en de Douane.

In een veilige circulaire economie worden de risico's van schadelijke stoffen zo veel mogelijk tegengegaan bij de productie van producten en zijn de risico's van deze stoffen in (hergebruikte) materialen te verwaarlozen. Kunnen producten door de aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) niet hoogwaardig worden hergebruikt? Dan besteden we er extra aandacht aan dat producenten deze stoffen door minder gevaarlijke stoffen vervangen en ze verwijderen uit recyclebare grondstoffen. Ook kijken we of reststoffen circulair worden ingezet zonder risico's voor mens en milieu. Denk daarbij aan staalslakken, bodemassen van verbrandingsinstallaties en het toepassen van afval als vulmiddel van beton. Zo dragen we met ons toezicht bij aan het nationaal programma Circulaire Economie (NPCE).

Marktoezicht op producten

Voor een circulaire economie moeten producten voor de consument veilig en duurzaam zijn en goed te recylen zijn. Ook moeten producenten die niet investeren in de Europese eisen van veiligheid en duurzaamheid geen oneerlijk kostenvoordeel krijgen. Een 'gelijk speelveld' op de Europese markt is belangrijk. De markt moet haar verantwoordelijkheid nemen om conforme, veilige en duurzame producten te leveren. We verleggen de focus in ons toezicht van individuele producten naar de werking van de gehele (product-)keten. Een voorbeeld is het toezicht op de Verordening Marktoezicht en de Europese Batterijenverordening. We volgen daarbij de Europese ontwikkelingen van het digitale productpaspoort. Het toezicht richt zich daarmee meer op het functioneren van de markt en het stelsel van private en publieke partijen. Ook de veiligheid en duurzaamheid van producten die via internetwebsites worden verkocht (e-commerce) zijn voor ons een belangrijk speerpunt.

Verminderen blootstelling aan schadelijke chemische stoffen

De samenleving wordt zich steeds meer bewust van de risico's van hoge blootstelling aan schadelijke chemische stoffen voor de volksgezondheid en de biodiversiteit. Ook kennisinstituten waarschuwen daarvoor. Om deze risico's terug te dringen is een stevige aanpak nodig.

Vervuilende bedrijven moeten hier hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Door in hun bedrijfsvoering voldoende aandacht te hebben voor het voorzorgbeginsel, de zorgplicht en hun plicht om de uitstoot van ZZS-en te minimaliseren. In samenwerking met omgevingsdiensten en waterkwaliteitsbeheerders spreekt de ILT hen hierop aan. Daarbij hebben we speciale aandacht voor situaties waarin de burger aan verschillende ZZS-en wordt blootgesteld, waarbij de blootstelling aan een stof binnen de vastgestelde norm blijft maar stapeling van die blootstellingen een (te) hoog risico voor de burger oplevert.

Waterkwaliteit

Nederland kent grote uitdagingen op het gebied van water. De belangrijkste zorg is de stijgende kosten om schoon drinkwater beschikbaar te maken. Daarnaast zijn forse stappen nodig om de doelen te behalen van de Europese Kader Richtlijn Water (KRW) voor de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Ook hier moeten in de eerste plaats vervuilende bedrijven hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en de oorzaken van watervervuiling aanpakken. Daarnaast is hiervoor een intensievere samenwerking nodig van de betrokken toezichthouders. De ILT levert daaraan een bijdrage vanuit de taken op onder andere de onderwerpen bodem- en drinkwater en ZZS. Het systeem van lucht, water en bodem hangt immers met elkaar samen.

Defensie en de bescherming van mens en milieu

Door de geopolitieke ontwikkelingen investeert Nederland de komende jaren meer in haar weerbaarheid. Defensie gaat intensiever gebruik maken van bestaande en nieuwe terreinen en transportinfrastructuur. De veiligheidsrisico's en de belasting van de leefomgeving en overlast voor omwonenden nemen hierdoor toe. Er zijn duidelijke politieke keuzes nodig om te komen tot een gedragen balans tussen het versterken van defensie, de bescherming van de leefomgeving en de belangen van omwonenden. Bij het actualiseren en afgeven van milieuvergunningen voor bestaande en nieuwe defensieterreinen toetst de ILT uitdrukkelijk op de bescherming van mens en milieu.

Samenwerken en versterken van het toezichtstelsel

Zoals gezegd vraagt de complexiteit van de milieupgaven om een gezamenlijke toezichtaanpak op verschillende samenhangende onderwerpen. De ILT wil actief bijdragen aan de verbetering van het VTH-stelsel milieu. De ILT wil dat de provincies, gemeenten en omgevingsdiensten in Europees en Caribisch Nederland hun taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving binnen het VTH-stelsel milieu goed uitvoeren en daarmee bijdragen aan een gezonde leefomgeving. De ILT kan het niet alleen en de andere toezichtpartners en stakeholders ook niet.

De ILT gaat in haar rol als toezichthouder bedrijven daarom vaker op bestuursniveau aanspreken (besturingstoezicht). Niet alleen op wetgeving, maar ook steeds vaker op (internationale) maatschappelijke verantwoordelijkheid, zorgplicht en het voorzorgbeginsel. Dit gesprek voert de ILT met het bestuur van individuele bedrijven en met brancheorganisaties. Financiële drijfveren spelen een belangrijke rol bij niet-circulaire of illegale keuzes door bedrijven. Daarom gaan we in onze aanpak meer samenwerking zoeken met private partners die hierin ook een rol spelen, zoals banken en verzekeringsmaatschappijen.

Daarnaast moet de effectiviteit van het bestaande stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (het VTH-stelsel) worden verbeterd. Robuuste omgevingsdiensten moeten onafhankelijk prioriteiten kunnen stellen en kunnen optreden. Er moet een duidelijke rolverdeling zijn tussen toezichtdiensten, zodat zij samen de milieuverontreinigingen zo effectief mogelijk kunnen aanpakken in alle schakels van het stelsel: van de

vergunningverlening tot de opsporing van milieucriminaliteit. Samenwerken en het delen van kennis en data staan daarom voorop, zodat de burgers erop kunnen vertrouwen dat de overheid hun belangen en veiligheid bewaakt.

De ILT geeft de komende jaren prioriteit aan de versterking van het VTH-stelsel. We zetten actief in een betere samenwerking tussen de verschillende partners, zoals omgevingsdiensten, waterschappen, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), politie en Douane. Met name op de samenwerking bij bovenregionale onderwerpen, zoals landelijke ketenhandhaving, verbetering van de informatie-uitwisseling en gezamenlijke aanpak van milieucriminaliteit in de Strategische Milieukamer (SMK). En als we in onze uitvoeringspraktijk knelpunten in het VTH-stelsel tegen komen dan brengen we die met reflectieve signalen onder de aandacht van beleidsmakers en politiek.

Aanpak van milieucriminaliteit

In 2026 wordt de herziene EU-richtlijn Milieucriminaliteit in Nederland van kracht. Deze wetgeving maakt meer overtredingen van milieuwetgeving voortaan strafbaar. Ook wordt de strafmaat verhoogd. De herziene richtlijn vraagt om een nationale strategie voor de aanpak van milieucriminaliteit. De 1e nationale strategie moet in mei 2027 klaar zijn. Hiervoor wordt in maart 2026 de Strategische Milieu Kamer (SMK) versterkt en officieel bevoegd om besluiten te nemen.

Met de herziene EU-richtlijn voor de aanpak van milieucriminaliteit moet ook de ILT meer prioriteit geven aan de bestrijding van zwaardere milieucriminaliteit. Hiermee zetten we meer capaciteit in op dit onderwerp en werken we nauwer samen met omgevingsdiensten en het OM. De nationale strategie voor de aanpak van milieucriminaliteit die de SMK vanaf 2027 opstelt, ondersteunt de ILT in haar keuzes bij de opsporing. De inzet van bestuurlijke en strafrechtelijke instrumenten worden binnen de SMK nader afgestemd.

5 Wonen

Goed en betaalbaar wonen

De Autoriteit Woningcorporaties (Aw) is onderdeel van de ILT. Zij houdt toezicht op individuele woningcorporaties en op de werking van het corporatiestelsel. De woningcorporaties moeten er gezamenlijk voor zorgen dat mensen met een laag inkomen goed en betaalbaar kunnen wonen. Dit is van belang omdat er een tekort aan woningen is. De corporaties voeren hun taken goed uit, maar de maatschappelijke opgave is groot. Zo zal door demografische ontwikkelingen de komende jaren meer vraag naar andere soorten woningen en woningen op andere locaties ontstaan.

De infrastructurele voorzieningen moeten gelijk opgaan met de groei van het aantal woningen. Zoals de levering van drinkwater, de fysieke en energie-infrastructuur en hoogwaterveiligheid. Door klimaatverandering en de energietransitie stijgt het gebruik van elektriciteit en komen deze infrastructurele voorzieningen in de knel. Zo ontstaat het risico dat er niet alleen te weinig woningen zijn, maar ook woningen zonder basisvoorzieningen zoals water en elektriciteit. Vraagstukken rondom de infrastructuur bepalen steeds vaker of corporaties en andere bouwende partijen woningen kunnen bouwen.

Een regionaal perspectief op de opgaven van woningcorporaties

Binnen de (rijks)overheid groeit het besef dat de woningbouwopgave een sterkere sturing aan de 'voorkant' vereist en dat zij meer regie moet voeren bij de inrichting van de fysieke leefomgeving.

Sinds 2022 maakt de Rijksoverheid afspraken over nieuwbouw met gemeenten en provincies. Deze maken duidelijk hoeveel nieuwe woningen er moeten komen in een regio. Hierdoor verandert het speelveld van de corporaties: de regionale factoren en netwerken worden belangrijker. De regionale opgave wordt het gezamenlijke uitgangspunt voor alle corporaties in een regio. Individuele corporaties moeten zich hiertoe gaan verhouden. Het duurzaam prestatiemodel (DPM) dat loopt tot 2034, biedt hiervoor een kader.

Daarom geeft de Aw nadrukkelijk meer aandacht aan het regionale perspectief van de woningbouwopgave binnen haar toezicht op de werking van het stelsel en de individuele corporaties.

Wonen is meer dan woningbouw

De ILT legt de komende jaren waar mogelijk de relatie tussen 'wonen' en andere werkvelden waarin we toezichthouder zijn (vooral op het gebied van infrastructuur, zoals drinkwater, hoogwaterveiligheid en energie). Dat doen we niet alleen bij de prioritering en uitvoering van het toezicht, maar ook in onze signalen en reflecties.

De ILT versterkt haar positie als autoriteit door actief te werken aan de informatie- en kennispositie en deze te delen met de sector. We willen meer zicht krijgen op de samenwerking in en het functioneren van regionale stelsels. En daar zo nodig signalen over afgeven. De mogelijkheid om regio's te vergelijken maakt deze aanpak krachtiger.

6 De ILT is klaar voor de toekomst

De ILT ontwikkelt en verbetert haar organisatie. Voor de komende jaren hebben we een aantal ontwikkelopgaven voor de organisatie opgesteld. Hierbij bouwen we voort op onze [Koers ILT](#). We werken aan goede ICT-voorzieningen en dataverwerking en benutten de kansen van nieuwe technologie. We zijn wendbaar en verbeteren onze kennispositie. We ontwikkelen onze beoordelingscriteria door om scherpere keuzes te maken. We zorgen dat onze inzet zichtbaar is en zijn transparant over wat we doen.

Wendbaar, deskundig en betrokken

De ILT is wendbaar. We monitoren externe ontwikkelingen. We vertalen die naar onze strategie en organisatie-inrichting als de uitvoering van onze taken daarom vraagt. Zo zijn de maatschappelijke opgaven bij milieu aanleiding om de inzet van onze capaciteit op dit werkveld te vergroten.

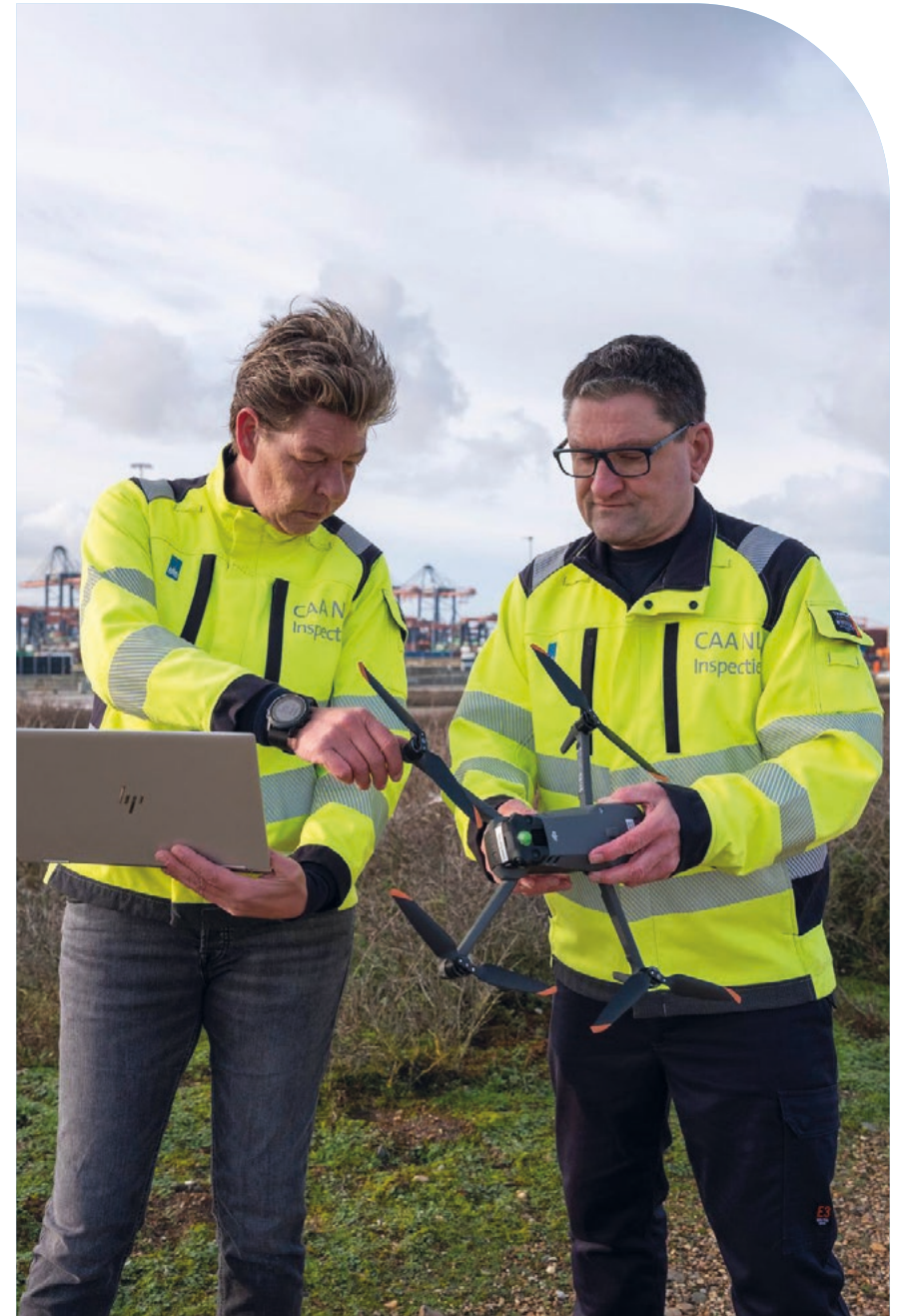
Een wendbare ILT is ook weerbaar en voorbereid op onvoorziene of ontwrichtende situaties, zoals natuurrampen, desinformatie of het wegvallen van de digitale informatie- en communicatie-infrastructuur. Wij hebben geen primaire rol bij crisisbestrijding, maar ondersteunen onze partners door het verzamelen van de feiten en de uitleg daarvan. De komende jaren versterken we onze crisisorganisatie, zodat de ILT bij crisis

beter kan samenwerken met de crisispartners binnen de (Rijks)overheid.

De ambitie om wendbaar te zijn komt ook tot uiting in de manier van sturen, in ons leiderschap en ons gedrag. Sturing is gericht op het bereiken van maatschappelijk effect en doelen. Doorlopend ontwikkelen en verbeteren is het uitgangspunt. Dat vraagt om wendbare, deskundige en betrokken medewerkers. Daarom werken we doelgericht aan de thema's vakmanschap, wendbaarheid, duurzame inzetbaarheid, arbeidsmarktbeleid en aan diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie (DGI). Deze thema's zijn gebaseerd op drie strategische pijlers van ons Meerjarig Personeelsplan (Mpp):

1. **Flexibele, schaalbare en competente** inzetbaarheid: van medewerkers, nu en in de toekomst.
2. **Talent- en ontwikkelgerichte** inzetbaarheid: de ILT gelooft in continu leren en ontwikkelen.
3. **Sociale, veilige en gezonde inzetbaarheid:** een prettige, veilige en gezonde werkplek is de basis voor succes.

Zo versterken we onze medewerkers en staat de ILT klaar voor de uitdagingen van morgen.

Goede ICT-voorzieningen en data-verwerking

Een goede informatiepositie is de basis voor ons werk. De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt om onze informatiepositie te versterken. Tegelijk zijn we ervan overtuigd dat het nog beter kan. We willen de komende jaren – in lijn met het overheidsbeleid voor de ontwikkeling van de digitale infrastructuur - grote stappen zetten in de verbetering van onze ICT- en datavoorzieningen. Zodat we ons risicogericht werken kunnen doorontwikkelen met behulp van data en innovaties zoals AI. En we, waar nodig en mogelijk, actief en betrouwbaar informatie kunnen uitwisselen met onze samenwerkingspartners.

Betrouwbare en duurzame ICT-voorzieningen en infrastructuur zijn randvoorwaarden om ons werk goed te doen. Dat betekent ook dat we bij nieuwe initiatieven, taken en wetswijzigingen altijd rekening houden met de gevolgen voor ICT. Zodat onze medewerkers toegang hebben tot de informatie die nodig is voor hun werk en we aantoonbaar werken met de juiste wettelijke basis.

Hiervoor is het ook nodig dat onze medewerkers voldoende digitale kennis en vaardigheden hebben. De ILT richt zich daarom bij het aannemen en het opleiden van medewerkers nadrukkelijk op digitale competenties. Om de continuïteit van de ICT-organisatie te versterken willen we de deskundigheid in huis houden door meer eigen medewerkers in te zetten en minder in te huren.

We zorgen ervoor dat burgers en bedrijven makkelijk en betrouwbaar hun zaken digitaal bij ons kunnen regelen en relevante informatie krijgen. Aan wie niet digitaal zaken kan doen, bieden we een alternatief kanaal, zoals via de post en telefoon.

Met de kennis op orde

Het werk van de ILT wordt steeds kennisintensiever. We zorgen dat de kennis over onze werkvelden op orde is. Daarvoor hoeven we niet altijd alle kennis zelf in huis te hebben. Zo werken we samen met kennisinstellingen en wetenschappelijke onderzoeksinstituten om hun kennis en inzichten te betrekken bij het toezicht. Wel weten we welke kennis nodig is en waar we die kunnen vinden. Ook in onvoorziene, ontwrichtende situaties. We volgen de ontwikkelingen in de techniek, innovaties in sectoren en verandering van risico's om onze kennis up-to-date te houden. Dat vraagt om aandacht voor leren en ontwikkelen van individuele medewerkers. Het betekent ook expliciete aandacht voor kennisdeling, scherpe analyses en een lerende organisatie. We delen onze kennis waar dat de naleving en risicobeheersing in de maatschappij verbetert. En willen leren van onze partners om nieuwe (toezicht-)methodieken en innovaties nog effectiever in te kunnen zetten.

De ILT onderbouwt haar inzet

Vanwege de krimpende budgetten moet de ILT, nog meer dan voorheen, scherpe keuzes maken. De versterking van onze informatie- en kennispositie helpt de ILT om steeds beter te prioriteren en onze beperkte capaciteit daar in te zetten waar we als toezichthouder het meeste maatschappelijke effect kunnen hebben. In deze meerjarenstrategie geven we die keuzes op hoofdlijnen weer en in het jaarplan wordt concreter ingevuld waar we komend jaar op inzetten. In de afgelopen jaren hebben we goede stappen gezet in het onderbouwd keuzes maken. Bijvoorbeeld door met de IBRA de maatschappelijke risico's in onze taakvelden systematisch in beeld te brengen.

Het maatschappelijk effect van ons toezicht wordt niet alleen bepaald door wat de grootste risico's zijn, maar ook door wat we daar als toezichthouder daadwerkelijk aan kunnen doen. Hiervoor kijken we naar de ontwikkelingen in de samenleving en de verschillende sectoren, de kenmerken van de ondertoezichtstaanden, ons handelingsperspectief en onze rol als toezichthouder. Om de samenhang tussen keuzes voor onze inzet te vergroten werken we de komende jaren aan een set van gelijke beoordelingscriteria op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

De ILT laat haar werk zien

We willen de maatschappelijke opbrengst (effect) van ons toezicht zichtbaar maken door te laten zien dat we bijdragen aan de borging van publieke belangen. Dit is belangrijk voor de naleving van regels en het vertrouwen van de samenleving. De naleving verbetert doordat de sector weet wat wij verwachten en dat we daarop toezien. Het vertrouwen van de samenleving groeit als er een inspectie is die staat voor de maatschappelijke belangen. Zichtbaarheid is er op straat, maar ook door het informeren van burgers en sectoren. Waar de ILT de autoriteit is, rapporteren we over de staat van de sector. Wanneer we zaken mis zien gaan die we niet zelf kunnen aanpakken, signaleren we die.

Bij een onafhankelijke inspectie hoort ook dat we transparant zijn over ons eigen presteren en dat we daarover verantwoording afleggen: over wat we doen, waarom we het doen en wat we willen bereiken. De komende jaren versterken we onze transparantie door stap voor stap het effect van ons werk beter meetbaar te maken en door duidelijker te zijn over de resultaten van ons werk. Hiervoor gaan we bij onze projecten, activiteiten en interventies steeds meer vooraf bepalen hoe we het effect gaan meten, zodat we steeds beter in staat zijn om van deze 'check' te leren. Bij het openbaar maken van besluiten voldoen we aan de Wet open overheid.

We werken elke dag aan het vergroten van onze effectiviteit, bijvoorbeeld door gedragsbeïnvloeding, digitale innovaties en in handhaving. Hierbij willen we het lief hebben om de randen van ons mandaat op te zoeken. Met als doel het maatschappelijk effect van ons werk zo groot mogelijk te maken.

Colofon

De Meerjarenstrategie 2026-2029 is een uitgave van:

Inspectie Leefomgeving en Transport
Postbus 16191 | 2500 BD Den Haag
T 088 - 489 00 00 (ma t/m vrij 8.30 – 17.00 uur)

<https://www.ilent.nl>

September 2025